

“Euronews”: Bakıda keçiriləcək COP29 iqlim sammitinin gündəliyi zəngindir

“Euronews” telekanalının saytında Bakıda keçiriləcək COP29 iqlim sammitinin gündəliyi ilə bağlı məqalə dərc edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalənin müəllifi Lottie Limb qeyd edib ki, Şərqi Avropada ölümcül daşqınlar və ABŞ-da qasırğalarla müşayiət olunan bir həftə ərzində iqlim böhranının onu sakitləşdirmək üçün göstərdiyimiz səylərdən kənarında artmaqda davam etdiyi ağırlı şəkildə aydındır. Liderlər noyabrın 11-dən 22-dək iki həftə ərzində dünya iqlim tədbirlərini gücləndirməyin yollarını axtaracaqlar.

Müəllif vurğulayıb: “COP29 “maliyyə COP-u” kimi təqdim olunur, çünki ölkələr üçün yeni qlobal iqlim maliyyəsi hədəfini müəyyən etməyin vaxtıdır. Gələn il Braziliyada keçiriləcək COP30-dan əvvəl onlar da daha güclü milli iqlim öhdəlikləri təqdim etməlidirlər. Keçən il Dubayda keçirilən COP28-də qazanan bəzi uğurlardan, o cümlədən iqlim qurbanları üçün yeni itki və zərər fondunun rəsmi fəaliyyətə başlamasından sonra inkişaf etməkdə olan ölkələr əvvəllər götürülmüş öhdəliklərin yerinə yetirilməsinə və təkmilləşdirilməsinə can atırlar”.

Məqalədə qeyd olunub ki, Yaxın Şərqdə dağıdıcı münaqişə və noyabrın əvvəlində ABŞ-da keçiriləcək seçkilər müxtəlif yollarla danışıqlara müəyyən dərəcədə təsir edəcək. Lakin UNFCCC prosesinə daxil edilmiş vaxt çərçivələrini nəzərə alsaq, burada sammitin gündəliyinin zəngin olduğu görünür. COP28-də 2015-ci ildən bəri qlobal iqlim fəaliyyətinə rəhbərlik edən Paris Sazişinin tələb etdiyi kimi, əsas nəticə ilk “qlobal səhmlər” olub. İlk dəfə olaraq, yekun mətn əslinə qazıntı yanacaqlarının adını çəkib və bütün ölkələri tədricən onlardan imtina etməyə çağırıb. Bu tərəqqiyə baxmayaraq, qərar bir çoxlarının qlobal istiliyin 1.5 dərəcə Selsindən aşağıda qalması üçün lazım olan mərhələdən yayınıb. COP28, həmçinin ölkələri 2030-cu ilə qədər bərpaolunan enerji potensialının qlobal miqyasda üçqat artırılmasına töhfə verməyə çağırıb.

Analitik daha sonra yazıb: “Son 15 ildə ilk dəfə ölkələr “Yeni Kollektiv Kəmiyyət Hədəfi” (NCQG) kimi tanınan qlobal maliyyə məqsədi ilə razılaşmalı olacaqlar. Bu, inkişaf etmiş ölkələrin 2020-ci ilə qədər inkişaf etməkdə olan ölkələrə iqlim dəyişikliyinə təsirləri azaltmaq və uyğunlaşmaqda kömək etmək üçün ildə 100 milyard dollar (91,4 milyard avro) səfərbər etməyi vəd etdiyi 2009-cu ildə qoyulmuş hədəfi yeniləyəcək.

Böhranın güclənməsi ilə, inkişaf etməkdə olan ölkələrin hazırda ehtiyac duyduğu iqlim maliyyəsinin faktiki məbləğinin ildə 500 milyard dollardan 1 trilyon dollara qədər olacağı təxmin edilir.

Ümumi rəqəmlə yanaşı, COP29-da NCQG-nin şərtləri üzərində debatlar aparılacaq, o cümlədən donor bazası və resipiyentlər, dövlət və özəl mənbələrdən daxil olacaq vəsaitlər, onların qrant və ya kredit şəklində olması müzakirə ediləcək”.

Avropa İttifaqının COP29 iqlim sammitində daha fəal iştirakının əhəmiyyətinə toxunan müəllif qeyd edib: “Aİ nazirləri bu həftənin əvvəlində iqlim maliyyəsi ilə bağlı əldə etdikləri nəticələri təsdiqləyərək, 2025-ci ilə qədər ildə 100 milyard dolları kollektiv şəkildə səfərbər etməyə davam etməyi və bundan sonra iddialı NCQG qurmağı öhdələrinə götürdülər. Aİ-nin COP29 üzrə yekun danışıqlar mandatını oktyabrın 15-də qəbul edəcəyi gözlənilir. Hazırda iqlim maliyyəsi mətnində vurğulanır ki, beynəlxalq dövlət maliyyəsi onun əsasını təşkil etməlidir və “töhfə verməyə qadir olan ölkələr də daxil olmaqla daha geniş ianəçilər bazası” tərəfindən təmin edilməlidir.

Avropa Parlamentindəki Yaşillərin iqlim və sənaye siyasəti üzrə sözcüsü Maykl Bloss bildirib: “Ciddi aralıq hədəflərlə yumşaldılma, uyğunlaşma, itki və zərər arasında maliyyəni balanslaşdırmaq bizim əsas hədəflərimizdir. Qrantlar borc dövrüyəsini qırmaq və davamlı inkişaf üçün əsl potensialı açmaq üçün kreditləri əvəz etməlidir”.

Məqalədə Avropanın müxtəlif iqlim ekspertlərinin COP29-un əhəmiyyəti barədə fikirləri də yer alıb.